

Číslo: 7042/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od 07. 03. 2022 do 09. 03. 2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola, Toplianska 144, Raslavice	
Zriaďovateľ	Obec Raslavice

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

PaedDr. Jozef Muránsky, riaditeľ školy

Mgr. Andrea Raceková, zástupkyňa riaditeľa školy

Mgr. Anna Vrabľová, zástupkyňa riaditeľa školy

V súlade s poverením na **tematickú inšpekciu** č. 7042/2021-2022 zo dňa 03. 03. 2022 inšpekciu **vykonali:**

Mgr. Adriana Magerová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

PaedDr. Mária Ferencová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

Mgr. Ľubomír Mitráš, školský inšpektor, ŠIC Prešov

Mgr. Ivona Staníková, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Práca pedagogického asistenta so žiakmi so zdravotným znevýhodnením

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Tematická inšpekcia bola vykonaná v štátnej vidieckej plnoorganizovanej základnej škole s vyučovacím jazykom slovenským, ktorú v aktuálnom školskom roku navštevovalo 413 žiakov (200 žiakov primárneho vzdelávania, z toho 194 žiakov vzdelávaných v bežných triedach a 6 žiakov v špeciálnej triede a 213 žiakov nižšieho stredného vzdelávania), z toho 33 žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Výchovu a vzdelávanie zabezpečovalo 42 pedagogických zamestnancov, z toho 29 učiteľov, **9 pedagogických asistentiek** (ďalej len „PA“), 3 vychovateľky, 1 školská špeciálna pedagogička a 1 odborná zamestnankyňa školy (školská psychologička). Činnosť 4 PA zamestnaných na plný úväzok bola financovaná z mimorozpočtových prostriedkov poskytnutých zriaďovateľom. Európske štrukturálne a investičné fondy boli využité pri financovaní 5 PA s plným úväzkom v rámci projektu Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov. Na základe odporúčania centier poradenstva a prevencie škola požadovala finančné prostriedky na činnosť 15 PA.

Z celkového počtu žiakov škola poskytovala vzdelávanie **51 žiakom so zdravotným znevýhodnením** (ďalej len „ZZ“), z nich **45** bolo vzdelávaných formou školskej integrácie v bežných triedach a **6** v špeciálnej triede pre žiakov s mentálnym postihnutím (ďalej len „MP“).

Na 1. stupni bolo v bežných triedach vzdelávaných **20 žiakov so ZZ**, z toho v 1. ročníku 1 žiačka s poruchami aktivity a pozornosti (ďalej len „PAaP“), v 2. ročníku 1 žiačka s vývinovými poruchami učenia (ďalej len „VPU“), 2 žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou (ďalej len „NKS“), 1 žiak s viacnásobným postihnutím a 1 žiačka s MP. V triedach 3. ročníka bol vzdelávaný 1 žiak s VPU, 1 žiak s PAaP a 2 žiaci s MP, v 4. ročníku 4 žiaci s VPU, 2 žiaci s PAaP, 1 žiak s NKS, 1 žiak s viacnásobným postihnutím, 1 žiačka s MP a 1 žiak s autizmom bez MP.

Na 2. stupni z celkového počtu **31 žiakov so ZZ** 25 navštevovalo bežné triedy a 6 žiakov s diagnostikovaným MP špeciálnu triedu¹. V bežnej triede 5. ročníka bola vzdelávaná 1 žiačka s viacnásobným postihnutím, v triedach 6. ročníka 5 žiaci s VPU, 1 žiak s PAaP a 1 žiačka s NKS, v 7. ročníku bolo vzdelávaných 8 žiakov s VPU a 1 žiak s MP. Bežné triedy 8. ročníka navštevovali 4 žiaci s VPU a triedu 9. ročníka 3 žiaci s VPU a 1 žiak s MP. V zmysle odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie v aktuálnom školskom roku poskytovali PA pomoc 14 žiakom so ZZ (100 % potreba prítomnosti PA počas vyučovania), z toho 9 žiakom na 1. stupni a 5 na 2. stupni, podľa potreby však pomáhali na vyučovacích hodinách aj všetkým ostatným žiakom so ZZ.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z analýzy dokumentácie

Pracovná náplň a plán činnosti jednotlivých PA na školský rok 2021/2022 určovali hlavné činnosti PA v oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu, práce so žiakmi so ZZ v rámci voľnočasových aktivít, spolupráce so zákonnými zástupcami a v oblasti vzdelávacích aktivít PA. Činnosť PA v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu bola zameraná na bezprostrednú spoluprácu s učiteľmi v triede, uľahčovanie adaptácie žiakov so ZZ, na pomoc učiteľom pri príprave učebných pomôcok, ako aj na vykonávanie dozoru počas prestávok a sprevádzanie žiakov mimo tried. V rámci mimoškolských činností pomáhali pri príprave a realizácii rôznych aktivít (športových, výtvarných a hudobných), školských exkurzií a výletov a organizovali a zabezpečovali účasť žiakov na spoločenských podujatiach. V oblasti spolupráce so zákonnými zástupcami žiakov so ZZ úlohou PA bolo spoznávanie rodinného prostredia, sociálnych pomerov a záujmov zákonných zástupcov a dieťaťa. PA financované z európskych štrukturálnych a investičných fondov o svojej činnosti štvrťročne vypracovávali písomné správy.

Dokumentácia integrovaných žiakov so ZZ bola vedená na tlačivách podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva a tvorili ju kompletne vypracované Návrhy na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materskej škole, v základnej škole, v strednej škole a v špeciálnej škole (ďalej len „Návrh“), žiadosti zákonných zástupcov žiakov o zmenu formy vzdelávania ich detí a informované súhlasy rodičov. Súčasťou kontrolovanej dokumentácie žiakov boli správy z psychologických a špeciálnopedagogických diagnostických vyšetrení, správy z odborných lekárskeho vyšetrení, ako aj písomné vyjadrenia k školskej integrácii. U niektorých žiakov však neboli vykonané rediagnostické vyšetrenia podľa odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie. Triedni učitelia v spolupráci so školskou špeciálnou pedagogičkou a ostatnými vyučujúcimi vypracovali

¹ 5. ročník – 1 žiak, 6. ročník – 2 žiaci a 8. ročník – 3 žiaci.

všetkým integrovaným žiakom **individuálne vzdelávacie programy** (ďalej len „IVP“), ktoré mali rovnakú štruktúru a obsahovali základné informácie o žiakoch, závery a odporúčania z diagnostických vyšetrení, pedagogickú diagnostiku, požiadavky na úpravu a organizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov, spôsob a osobitosti ich hodnotenia a klasifikácie, mali stanovené krátkodobé i dlhodobé ciele a informovali o potrebných učebných a kompenzačných pomôckach. Dodatky k IVP žiakov tvorili časovo-tematické plány jednotlivých predmetov a individuálne plány špeciálnopedagogických intervencií. Plnenie IVP žiakov bolo vyhodnocované z hľadiska dosiahnutých výsledkov žiakov triednymi učiteľmi a vyučujúcimi jednotlivých predmetov polročne. S obsahom IVP boli preukázateľne oboznámení všetci vyučujúci a zákonní zástupcovia žiakov.

Z kontrolovanej dokumentácie žiakov a týždenných rozvrhov PA vyplynulo, že škola pri vzdelávaní žiakov so ZZ účelne využívala pomoc PA. V súlade s odporúčaním centra poradenstva a prevencie vykonávali PA podľa týždenných rozvrhov priamu činnosť so žiakmi v bežných triedach na **vyučovacích hodinách** v predmetoch slovenský jazyk a literatúra (ďalej len „SJL“), matematika (ďalej len „MAT“), anglický jazyk (ďalej len „ANJ“), prvouka (ďalej len „PRV“), vlastiveda (ďalej len „VLA“) a prírodoveda (ďalej len „PDA“). Žiakom so ZZ vzdelávaným na 1. stupni pomáhali PA prekonávať bariéry aj na vyučovacích hodinách v predmetoch s prevahou výchovného zamerania, a to v predmetoch výtvarná výchova (ďalej len „VYV“), hudobná výchova (ďalej len „HUV“), telesná a športová výchova (ďalej len „TŠV“), pracovné vyučovanie (ďalej len „PVC“) a náboženská výchova (ďalej len „NAV“).

Žiačky so ZZ vzdelávané v 1. ročníku poskytovali PA pomoc na 13 vyučovacích hodinách týždenne (6 hodín SJL, 4 MAT, 1 PRV a 2 VYV), v triedach 2. ročníka pracovali PA so všetkými žiakmi so ZZ týždenne na 27 vyučovacích hodinách (11 hodín SJL, 8 MAT, 3 ANJ, 1 PRV, 1 VYV, 1 HUV a 2 TŠV), v 3. ročníku na 47 hodinách týždenne (14 hodín SJL, 12 MAT, 4 ANJ, 3 VLA, 2 PDA, 4 VYV, 2 HUV, 2 TŠV, 2 PVC a 2 NAV) a v triedach 4. ročníka týždenne na 46 hodinách (17 hodín SJL, 12 MAT, 5 ANJ, 5 VLA, 4 PDA, 1 VYV, 1 HUV a 1 NAV). V 5. ročníku vykonávali PA priamu činnosť so žiačkou na 10 vyučovacích hodinách týždenne (5 hodín SJL a 5 MAT), v triedach 6. ročníka pracovali so všetkými žiakmi na 11 hodinách týždenne (5 hodín SJL, 5 MAT a 1 ANJ), v 7. ročníku na 8 vyučovacích hodinách (3 hodiny SJL a 5 MAT), v 8. ročníku na 12 hodinách týždenne (6 hodín SJL a 6 MAT) a v triedach 9. ročníka pomáhali žiakom na 10 vyučovacích hodinách (4 hodiny SJL a 6 MAT). Počas vyučovacej činnosti v triedach boli používané potrebné učebné, kompenzačné a technické pomôcky, čo bolo potvrdené priamym pozorovaním školskými inšpektormi na vyučovacích hodinách.

Zistenia z riadeného rozhovoru s PA

Štátna školská inšpekcia uskutočnila riadené rozhovory s 8 PA, ktoré v kontrolovanom subjekte pracovali so žiakmi so ZZ. Všetky vo svojich odpovediach zhodne uviedli, že sú rovnoprávnymi členmi pedagogického kolektívu a počas zasadnutí poradných orgánov školy mali možnosť aktívne sa zapájať do diskusie s vyučujúcimi, odporúčať im rôzne metódy a formy práce na skvalitnenie vzdelávacích výsledkov žiakov so ZZ a vymieňať si vzájomné poznatky a skúsenosti s prácou tejto skupiny žiakov v edukačnom procese. V rozhovoroch sa ďalej vyjadrili, že odbornú pomoc a usmernenie im zabezpečovala školská špeciálna pedagogička, ktorá ich informovala o zdravotnom stave žiakov so ZZ a oboznamovala ich so špecifickými potrebami týchto žiakov, ako aj s obsahom ich IVP. Taktiež ich usmerňovala pri využívaní špeciálnych didaktických a učebných pomôcok v edukačnom procese a priebežne informovala o aktuálnych výchovno-vzdelávacích problémoch žiakov so ZZ. PA zhodne uviedli, že metodickú pomoc im poskytovali najmä vyučujúce, s ktorými spolupracovali v edukačnom procese a v ojedinelých prípadoch to bola aj vedúca metodického združenia či zástupkyňa

riaditeľa školy. Žiakom so ZZ boli PA nápomocné najmä pri prekonávaní sociálnych, informačných, jazykových a kultúrnych bariér, s ktorými títo žiaci pravidelne prichádzali do kontaktu v školskom prostredí. Prospešnosť svojej práce so žiakmi so ZZ vnímali najmä v napredovaní a aj v zlepšovaní ich vzdelávacích výsledkov, v budovaní podpory, individuálnej pomoci či pocitu istoty pri prekonávaní prekážok nielen v učení sa. Taktiež boli nápomocné vyučujúcim priamo na vyučovacích hodinách, ktorým poskytovali najmä spätnú väzbu týkajúcu sa vzdelávacích výsledkov žiakov so ZZ po každej vyučovacej hodine. V rozhovoroch približne len tretina PA uviedla, že mali možnosť spolupracovať so zákonným zástupcami žiakov so ZZ a informovať ich o vzdelávacích výsledkoch ich detí, pretože tieto informácie zákonným zástupcom poskytovali hlavne vyučujúci. V niektorých prípadoch im prácu sťažovali samotní žiaci svojím ľahostajným prístupom k vzdelávaniu, nedostatočnou domácou prípravou na vyučovanie a nepravidelnou dochádzkou do školy.

Všetky PA spĺňali kvalifikačné požiadavky a jedna z nich disponovala špeciálno-pedagogickou spôsobilosťou. Svoju odbornosť si zvyšovali najmä samoštúdiom a účasťou na rôznych odborných seminároch, vzdelávacích aktivitách a metodických dňoch so zameraním na problematiku vzdelávania žiakov so ZZ a na prácu PA vo výchovno-vzdelávacom procese.

Zistenia z priameho pozorovania v triede pri práci PA so žiakmi so ZZ

Činnosť PA bola v kontrolovanom subjekte pozorovaná na 19 vyučovacích hodinách v bežných triedach (v triedach primárneho vzdelávania na 6 hodinách SJL, na 3 hodinách MAT a na 1 hodine PRV, v triedach nižšieho stredného vzdelávania na 4 hodinách SJL a na 5 hodinách MAT). Takmer na všetkých hodinách bola práca PA efektívna a výrazne napomáhala k úspešnejšiemu napredovaniu vo vzdelávaní žiakov so ZZ. Uplatňované metódy a formy práce nasvedčovali tomu, že PA poznali predovšetkým slabé stránky žiakov a ich vzdelávacie možnosti, čomu prispôbovali aj svoju pomoc. Počas vyučovacích hodín spolupracovali s učiteľmi a rešpektovali ich rozhodnutia a inštrukcie. Približne na polovici sledovaných hodín prichádzali PA s vlastnou iniciatívou, a to predovšetkým pri organizačnom zabezpečení zážitkových aktivít v triedach a pri rozdávaní motivačných pomôcok žiakom. Vo vyučovacom procese realizovali PA so žiakmi individuálnu činnosť súbežne s vyučujúcim. Ich prínos pri práci so žiakmi so ZZ bol predovšetkým vo vysvetľovaní a pochopení zadaných úloh, hľadání vyhovujúceho spôsobu práce vzhľadom na ZZ žiaka, overovaní správnosti riešenia úloh, udržiavání sústredenosti a pozornosti v procese učenia sa, motivovaní k činnostiam a povzbudzovaní a oceňovaní ich osobných pokrokov. Pri zohľadňovaní vzdelávacích potrieb žiakov so ZZ sa PA riadili odporúčaniami centier poradenstva a prevencie. V závislosti od druhu a stupňa postihnutia im poskytovali v nevyhnutnej miere pomoc pri riešení úloh, vytvárali priestor pre oddych prostredníctvom vhodných motivačných činností a v prípade nežiaduceho správania eliminovali už overenými postupmi nevhodné prejavy žiakov, čím výrazne prispievali k udržaniu pozitívnej klímy v triede. Na väčšine sledovaných hodín žiaci so ZZ dokázali samostatne pracovať s pomôckami a orientovať sa v učebniciach, pracovných zošitoch a pracovných listoch. Spätná väzba bola zo strany PA žiakom poskytovaná najčastejšie bezprostredne po vyriešení úlohy s konkrétnym pomenovaním nedostatkov. Výrazným pozitívom bola dôvera medzi žiakmi a PA, ktorá sa prejavovala v komunikácii a vo vzájomnom rešpektovaní, ako aj v priateľskej atmosfére a na väčšine hodín aj atmosfére tvorivej a dynamickej.

Zistenia z rozhovoru s vyučujúcim daného predmetu

Vyučujúci hodnotili prácu PA pozitívne a ich zaradenie do vyučovacieho procesu vnímali ako výraznú podporu inkluzívneho vzdelávania. Všetci zhodne v riadenom rozhovore uviedli, že PA si boli na vyučovacích hodinách vedomí svojich kompetencií, poznali vzdelávacie možnosti žiakov so ZZ a v plnej miere rešpektovali názory a rozhodnutia učiteľov. Charakterizovali ich ako aktívnych, ktorí často prichádzali nad rámec dohodnutých postupov s vlastnou iniciatívou. PA spolupracovali s učiteľmi na príprave vyučovacej hodiny, na príprave a tvorbe didaktických pomôcok a ďalšieho vyučovacieho materiálu a často aj pri zhromažďovaní žiackych prác, ktoré priebežne poskytovali učiteľom informácie o pracovných výsledkoch žiakov. Podľa vyjadrenia vyučujúcich uplatňovali individuálnu činnosť v triede pri bežnej výučbe súbežne s vyučujúcim. Ich činnosti spočívali predovšetkým v poskytovaní pomoci žiakom so ZZ pochopiť učivo, hľadani spôsoby práce, ktorá im najviac vyhovuje, udržiavaní ich pozornosti, umožňovaní pracovať individuálnym spôsobom a vyhovujúcim tempom, kontrole výsledkov činností a oceňovaní pokrokov žiakov v učení a správaní sa. Spoluorganizovali činnosti spolu s vyučujúcimi a v závislosti od druhu ZZ žiakov im pomáhali s prípravou učebníc a zošitov, podporovali ich samostatnosť a napomáhali pri motivovaní a aktivizovaní žiakov. Podľa názoru vyučujúcich PA v menšej miere orientovali svoju činnosť na podporovanie sebahodnotenia žiakov. Po vyučovacej hodine bola učiteľom zo strany PA poskytovaná spätná väzba o vzdelávacích výsledkoch žiakov so ZZ. Atmosféru na vyučovacej hodine v prítomnosti PA všetci vyučujúci charakterizovali ako pozitívnu a priateľskú a väčšina tiež ako tvorivú a dynamickú, čo potvrdili aj zistenia z priameho pozorovania.

2 ZÁVERY

Škola pri edukácii žiakov so ZZ využívala okrem servisu školskej špeciálnej pedagogičky a školskej psychologičky aj pomoc 9 kvalifikovaných PA, čím umožňovala žiakom prekonávať bariéry, ktoré vyplývali z ich ZZ či sociálneho znevýhodnenia a vytvárala tak pre nich rovnosť príležitostí vo výchove a vzdelávaní. Dokumentácia žiakov so ZZ bola vedená komplexne v súlade s právnymi predpismi, pričom v IVP žiakov zapracované odporúčania centier poradenstva a prevencie boli uplatňované vo vyučovacom procese.

Činnosť PA, ktorú usmerňovali triedni učitelia a školská špeciálna pedagogička, bola zameraná najmä na bezprostrednú prácu so žiakmi so ZZ v triedach, uľahčenie ich adaptácie na školské prostredie a na spoluprácu s vyučujúcimi pri organizovaní činností žiaka v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu. Pri práci so žiakmi so ZZ v triede PA poznali svoje kompetencie, využívali formy a metódy práce zohľadňujúce špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiakov a koordinovane spolupracovali s vyučujúcimi. Svoje postavenie v pedagogickom zbore považovali PA za rovnocenné, zúčastňovali sa na zasadnutiach poradných orgánov školy, na ktorých si vzájomne vymieňali praktické pedagogické skúsenosti z práce so žiakmi so ZZ v edukačnom procese.

Vyučujúci oceňovali výsledky individuálneho prístupu PA k žiakom so ZZ, pričom vzájomnou spoluprácou a rešpektovaním ich pokynov pomáhali PA rozvíjať schopnosti a zručnosti žiakov so ZZ. Všetci vyučujúci potvrdili pozitívny prínos pôsobenia PA a ich zaradenie do výchovno-vzdelávacieho procesu vnímali ako efektívny prostriedok k vytváraniu inkluzívneho prostredia v škole.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča:

- a) činnosť PA zamerať na podporovanie sebahodnotenia žiakov so ZZ,
- b) zabezpečiť rediagnostické vyšetrenia žiakov podľa odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. školský vzdelávací program
2. rozvrh hodín
3. rozvrh PA
4. plán činnosti PA, štvrťročné správy o činnosti PA
5. Návrhy; žiadosti zákonných zástupcov; informované súhlasy zákonných zástupcov
6. diagnostické správy z psychologických a špeciálnopedagogických vyšetrení
7. IVP
8. zápisnice zo zasadnutí metodického združenia v školskom roku 2021/2022
9. zápisnice zo zasadnutí predmetovej komisie v školskom roku 2021/2022
10. zápisnice zo zasadnutí pedagogickej rady v školskom roku 2021/2022
11. plán profesijného rozvoja
12. doklady o dosiahnutom vzdelaní a kvalifikácii PA

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Adriana Magerová

Dňa: 28. 03. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:
Mgr. Adriana Magerová
- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
PaedDr. Jozef Muránsky

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 05. 04. 2022 v Prešove:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:

Mgr. Adriana Magerová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

PaedDr. Jozef Muránsky

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

PaedDr. Jozef Muránsky, riaditeľ školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Adriana Magerová, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti